

PREMIÄR PÅ HIPP 13 SEPTEMBER 2014

AMADEUS

AV PETER SHAFFER

ANNEFAH/SJOVALL

MALMÖ STADSTEATER

MALMOSTADSTEATER.SE

AMADEUS av Peter Shaffer

Premiär på Hipp 13 september 2014

Översättning Göran O Eriksson

Bearbetning Frede Gulbrandsen

Förlag Nordiska APS

Regi Frede Gulbrandsen

Scenografi Tore Saether

Kostym Astrid Lyngje Ottosen

Ljus Thorsten Dahn

Musikarrangemang Anders Ortman

Mask Agneta von Gegerfelt

Koreografi Louise Seloy

I rollerna

Antonio Salieri – Fredrik Gunnarson

Wolfgang Amadeus Mozart – Mattias Linderöth

Constanze Weber – Kajsa Ericsson

Josef II Kejsare av Österrike – Hans-Peter Edh

Greve Johan Killian Von Strack - Håkan Paaske

Greve Franz Orsini-Rosenberg – Tom Ahlsell

Baron Gottfried Van Swieten – Lars-Göran Ragnarsson

Venticelli – Hannah Canvert

Venticelli – Electra Hallman (praktikant från Teaterhögskolan i Malmö)

Katherina Cavalieri – Hannah Canvert

Salieris hustru – Jeannette Hultner/Aina Hammarqvist (statist)

Statister (från Nya Malmö Latin, teaterprogrammet)

Steinunn Bengtsdotter, Vendela Degré,

Hilda Kaniusonyte Ekengren, Vilma Linton,

Manne Qvillberg, Lidya Selvi, Elizabeth Winders

FREDRIK GUNNARSON

MATTIAS LINDERÖTH

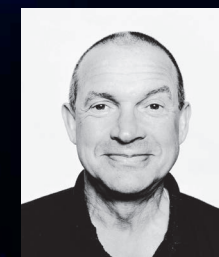
KAJSA ERICSSON

HANS-PETER EDH

HÅKAN PAASKE

TOM AHLSELL

LARS-GÖRAN RAGNARSSON

HANNAH CANVERT

ELECTRA HALLMAN

Mozart – omgiven av myter och sann dramatik

av Eva Clementi, redaktör på Kungliga Operan

Att Wolfgang Amadeus Mozart skulle bli ett musikaliskt geni kände pappan Leopold på sig redan vid födseln. Som treåring brukade Wolfgang Amadeus tjuvlyssna när storasystemen Nannerl fick pianolektioner med pappan. När han var fyra år kom en trumpetare på besök hos familjen och såg att pojken satt och ritade. Pappret var fullt av bläckfläckar. Trumpetaren frågade vad teckningen föreställde och Wolfgang Amadeus svarade: "En pianokonsert, den första satsen är snart färdig". Leopold tog då pappret ifrån sonen, begrundade det noga och utbrast: "Titta här hur riktigt och efter reglerna allt är skrivet!" Om Leopold redan hade hunnit sätta in sonen i komponerandets grunder vet man inte, men han skulle i alla fall göra det

framöver. Själv spelade Leopold fiol i Salzburgs hovkapell och skrev också en hel del musik på beställning.

En tid senare, när Leopold skulle spela trio med ett par vänner, ville sonen absolut vara med på fiol. Han hade just fått en i present. När pappan nekade honom började han gråta. Då föreslog violinisten att de kunde spela andrastämman ihop. Pappan gick motvilligt med på det. Naturligtvis spelade Wolfgang Amadeus skjortan av de vuxna, trots att han ännu inte haft en enda fiollektion. Dessutom bad han den andre violinisten att stämma om sitt instrument, eftersom fiolen låg en åttondels ton under de övriga. Violinisten häpnade, pojken hade ju rätt!

TURNÉERNA SOM MISSION

Redan från början förde Leopold dagbok om barnens musikaliska framsteg. Han sparade också alla kompositioner och utkast i ett arkiv. Pappret med bläckfläckarna har man aldrig kunnat hitta, däremot ett Andante och Allegro som Wolfgang Amadeus komponerade som femåring. Leopold kände att han hade en skyldighet inför Gud att sprida barnen begåvning, turnéerna blev ett slags mission. Och han fick en nära nog total lojalitet tillbaka: Varje kväll sjöng Wolfgang Amadeus psalmen "Oragnia figatafa" för Leopold och kysste honom på nästippen, innan han själv gick till sängs. Han lär också ha sagt "Direkt efter Gud kommer pappa".

De musicerande barnen kom snabbt in i de finaste kretsarna och Wolfgang Amadeus var bara sex år när han uppträdde inför kejsarinnan Maria Theresia på Schönbrunn. Hon lät sy upp några hovkostymer i barnstorlek som tack. Barnen spelade fiol och cembalo. Publiken häpnade över hur den lille pojken kunde musicera "på vuxenvis". Man lät också Wolfgang Amadeus spela med förbundna ögon. Inget problem för ett musikaliskt underbarn. Och alla ville höra honom. Snart befann sig familjen Mozart på turnéer till Wien, Paris, Bryssel och London. Leopold var väl medveten om att barnen stod för familjens realkapital och försökte skydda dem mot allehanda faror. I det smutsiga London lät han dem åka bärstol, samtidigt som han själv sprang efter.

Men en del tyckte att Leopold la sig i för mycket och när ärkebiskopen beställde några stycken till kyrkan av Wolfgang Amadeus, krävde han samtidigt att pojken skulle skriva dessa instängd på ett rum. Bara för att försäkra sig om att Leopold inte hade haft ett finger med i spelet.

I början av turnélivet hade Nannerl och Wolfgang Amadeus lika stor attraktionskraft, men det skulle ändras. När barnen tillfrisknat från smittkoppor 1766 lät Leopold läsa sex heliga mässor för Wolfgang, men bara en för Nannerl. En tydlig markering av hur deras musikaliska talang värderades olika. Turnéerna blev så småningom mest en angelägenhet för far och son, förutom när mamman 1778 skulle följa med på en turné till Frankrike och Tyskland. Då blev Leopold djupt deprimerad och skrev: "Allt omkring mig är dött!". Även om Wolfgang Amadeus alltid skrev under sina brev med "Er lydigaste son", njöt han av friheten. Två av hans symfonier framfördes i Paris, men när mamman dog i ett mörkt litet kyffe i Paris, vågade Wolfgang Amadeus inte ens berätta för Leopold, utan skrev att hon var "mycket sjuk". En god vän fick förmedla dödsbudet, varpå Leopold genast krävde att han skulle återvända.

BÄDDAT FÖR RIVALITET

Redan då hade Wolfgang Amadeus lärt känna familjen Weber, under ett besök i Mannheim. Först blev han blixtförälskad i den 16-åriga dottern Aloisia, men det stannade vid en flirt. Snart

flyttades känslorna över på lillasystern Constanze och de gifte sig 1782.

Samtidigt som Constanze födde sex barn och skötte hushållet, fortsatte Wolfgang Amadeus att komponera. Inte minst hade han uppdrag från Wien, den tidens musikmetropol. En gång deltog han där i en pianistduell som arrangerats av den italienska pianovirtuosen Muzio Clementi. En annan gång anordnade kejsaren en operakväll, till vilken Antonio Salieri och Mozart skulle leverera varsin enaktare. Det var alltså bäddat för rivalitet tonsättarna emellan.

Antonio Salieri kom till Wien redan som tonåring och var en av de mest etablerade i musiklivet. Förutom tjänsten som hovoperachef hade han uppdrag för operahusen i Paris, Venedig och Rom. Det fanns nog fler skäl för Mozart att avundas Salieris maktposition, än vice versa. Även om Wolfgang Amadeus firade triumfer med sina symfonier och operor, hade han det tidvis tufft ekonomiskt. När operan Trollflöjten kom 1791, följde Salieri med honom på en föreställning.

Efter succén med Trollflöjten kom flera beställningar från teatrarna i Wien, Prag och Amsterdam, men då hade Wolfgang Amadeus hälsa börjat vackla. I början av året fick han streptokocker, men njurarna fungerade inte som heller de skulle. En tid senare blev han magsjuk och fick då för sig att Salieri försökt att förgifta honom. Men det fanns verkligen inga bevis.

TONSATTE PÅ DÖDSBÄDDEN

Det finns en mängd historier om Wolfgang Amadeus sista tid, inte minst om alla turer kring hans allra sista komposition. 1791 fick han i uppdrag från en okänd "förfärdig" person att skriva ett rekviem. Constanze rådde honom att tacka ja. Men när Wolfgang Amadeus senare anförtrodde henne att rekviemet gällde honom själv, försökte hon ta det ifrån honom. Wolfgang Amadeus fortsatte envist att komponera, även om han nu låg till sängs i feber. En god vän till familjen, Süßmayer, satt bredvid sjuksängen för att hjälpa honom. Ibland tog Wolfgang Amadeus pennan ifrån honom: "Det där kommer du inte att begripa på länge!". Det musikaliska geniet hade talat. När ena kroppshalvan förlamades, försökte man med åderlätning, varpå Wolfgang Amadeus blev medvetslös. Precis före sin död satte sig han upp i sängen, spärrade upp ögonen och föll sedan tillbaka med huvudet vänt mot väggen.

På sängbordet låg ett halvfärdigt rekviem. Efter Wolfgang Amadeus död tog ryktena om Salieri fart, att han skulle ha giftmördat sin rival. Det blev inte bättre av att Salieri själv troligen led av Alzheimer. På sin egen dödsbädd 1825 lär han ha erkänt mordet på Mozart, men var då också helt förvirrad. Ensam om att se sig själv som skyldig. Inte ens Wolfgang Amadeus egen son, Franz Xaver, verkar ha köpt mordteorin. Istället lät han Salieri lära honom att spela piano.

Inspelad musik

Wieska Szymczyńska, violin
Sara Jęfta, violin
Paula Gårsjö, viola
Lena Müller, cello
Fredric Thurfjell, kontrabassaxofon
Fredrik Stenberg, klarinett, sopransax, basklarinett
Anders Ortman, övriga instrument

Inspelad sång

Ellinor Edström Schüller, sopran
Ellika Ström Meijling, alt
Patrik Forsman, tenor
Per Fernesten, bas

Inspicient Kattis Blanking
Produktionsassistent/sufflör Ellen Nilsson

Pianoinstudering Annika Bjelk Wahlberg
Djurmasker Karin Örum

Teknikmästare

Olivia Hagander, ansvarig
Jonathan Flygare, ljud
Piotr Kassaraba, snickeri
Johanna Lindborg, ljus
Jan-Erik Lövgren, ljus
Kalle Magnusson, rekvisita
Krister Sävström, styr- & reglerteknik

Teatertekniker

Sara Bohlin, Ulrika Fredriksson, Ida Holmberg

Teknisk koordinator Pontus Karlsson

Kostymkoordinator Marie Jonsson
Kostymateljé Isabella Cassland, Mariane Josefsson,
Mona Olsson, Andrea Stenman, Anja Svärd,
Ylva Vamborg (Praktikant)
Skräddarlärling Malin Cederberg
Påklädare Gyöngyi Balázs, Jessica Nyman
Färgning, patinering, påkläderi Alicja Ekerholm
Maskör Åsa Trulsson

Marknadschef Jenny Bång

Art Director Johan Sjövall
Fotograf affischbild Mattias Ankrah
Föreställningsfotograf Peter Westrup
Kommunikatör Erik Roman
Informatör/programredaktör Carin Hebelius
Försäljningschef Maria Girke Magnusson
Serviceansvarig Inger Börjesson
Säljare Shirin Khanano
Tryck KSPrint Digitaltryck, Malmö

Koordinator Smedjan Niklas Gagner

Koordinator Dekormåleri Agneta Persson
Koordinator Snickeri Christer Mattsson
Tapetserare Mikael Palmqvist
Specialeffektsmakare Magnus Nilsson
Konstruktör Anders Turesson
Scenografiteknic samordnare Erik Pilesjö
Verkstadschef Dan Sörensen

Producent Lisa Ericstam

Dramaturg Anna Kölén
Teknisk chef Maria Månsson
Chef maskavdelningen Agneta von Cegerfell
Chef kostymavdelningen Paola Billberg Johansson
Föreståndare kostymservice Gyöngyi Balázs
Ljusansvarig Sven-Erik Andersson
Transportansvarig Hans Wendel
Ekonomichef Leif Jönsson
Städledare Rinna Möller

Chefssassistent Sara Backlund Hammar

VD/Teaterchef och ansv utg Petra Brylander

FOTOGRAFERING OCH LJUDUPPTAGNING ÄR
AV UPPHOVSRÄTTSLIGA SKÄL EJ TILLÅTEN

VAR VÄNLIG STÅNG AV MOBILTELEFONEN

MALMÖ STADSTEATER